

DE ECONOMIE IN DE GOUDEN EEUW

[DEEL 2]

Aantekeningen bij 2.3 + 2.4

Inhoud

Les 2

□ 2.3 Bloeiende nijverheid

- *Oorzaken voor het succes van de nijverheid in de Republiek*

□ 2.4 Het platteland in de Gouden Eeuw

- *Over de bloei van de landbouw in West-Nederland en het ontstaan van plattelandsnijverheid*

2.3 Bloeiende nijverheid

6 oorzaken voor groei van de nijverheid

1. Samenhang handel – nijverheid: toename **buitenlandse vraag** naar Hollandse klinkers, industriële grondstoffen (o.a. hout en teer), producten van trafieken (suiker), etc.
2. Toename van **binnenlandse vraag** door bevolkingsgroei en stijgende welvaart
3. **Gunstig investeringsklimaat** dankzij vrede / veiligheid + kennis en kapitaal afkomstig uit Zuidelijke Nederlanden (sinds 1585)
 - *Leidse textielindustrie bloeit weer op dankzij nieuwe productiemethoden en stoffen (fijne wol) uit Vlaanderen*

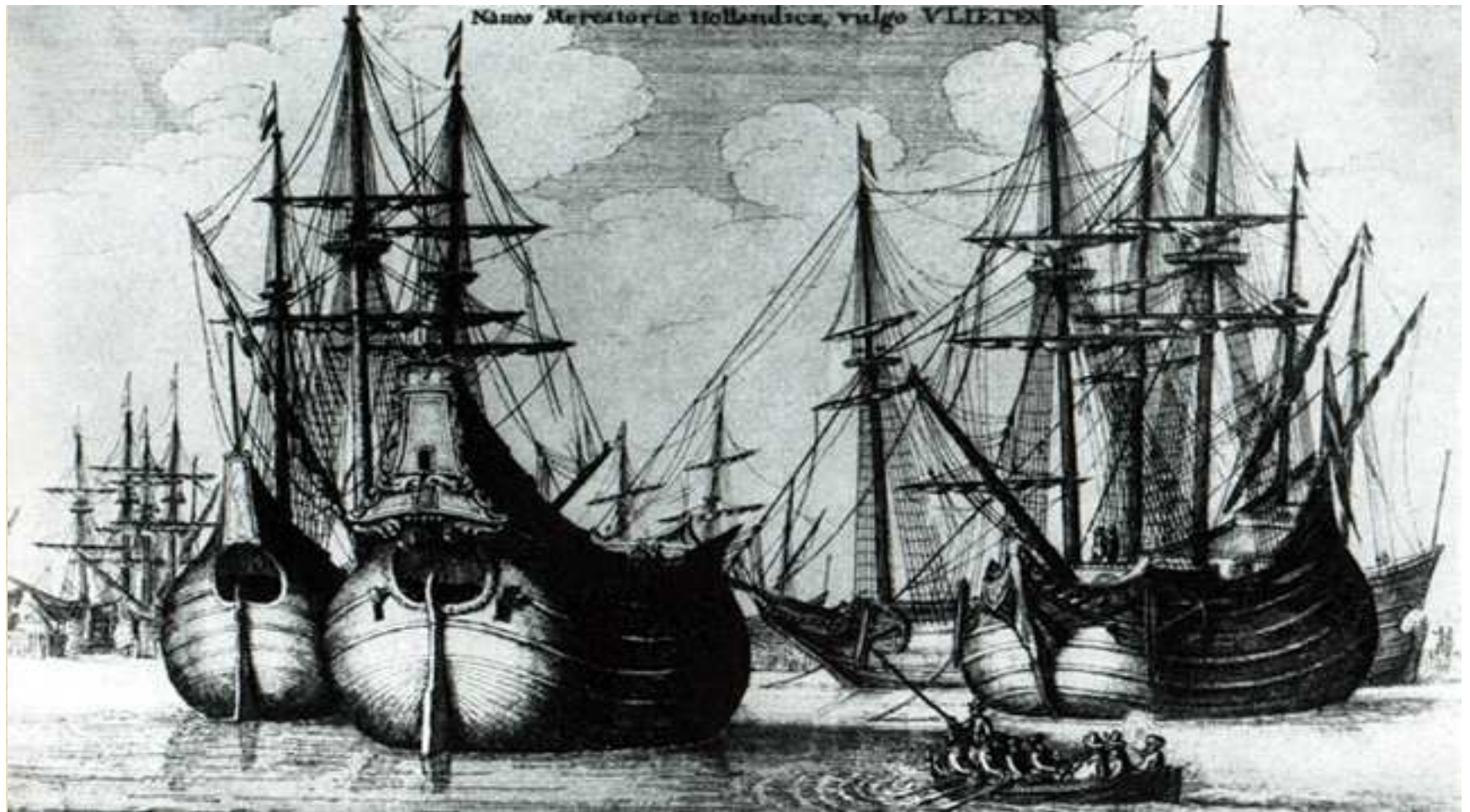

Lakenhal, Leiden 1640

Hier werd het beroemde Leidse laken (traditionele, zware wollen stof) gekeurd en kwamen de producenten en handelaren in de lakennijverheid bijeen. De lichte wollen weefsels die de Vlamingen introduceerden maakten dat Leiden in de zeventiende eeuw uitgroeide tot het textielcentrum van Europa.

Vervolg

4. **Technische vernieuwingen:** ontwikkeling van scheepsbouw (*fluitschip*) en de *houtzaagmolen* bezorgen de Republiek een technologische voorsprong
5. **Natuurlijke hulpbronnen:** goedkope energiebronnen als *wind* (molens) en *turf* (t.b.v. industrie) zijn volop aanwezig
6. **vervoersnetwerk:** dicht netwerk van vaarwegen maakt snel transport tot in de uithoeken van de Republiek mogelijk
 - *Steden kunnen zich verder specialiseren (vb. Delfts aardewerk)*

Fluitschepen

Een schilderij uit 1647, waarop een Hollandse vloot fluitschepen is afgebeeld. Lange, smalle dekken en een geringe diepgang maakte dat de schepen met een kleine bemanning toe konden. Ook de lage tol op de Sont en de snelheid van het schip droegen bij aan de superioriteit van de Hollandse scheepsbouw.

2.4 Bloei van de landbouw

Oorzaken

1. Stabiliteit / veiligheid in Holland na 1575 => herstel van de landbouw
2. Import van graan uit de Oostzee dwingt boeren tot **specialisatie**
3. Landbouw profiteert van **bevolkingsgroei** => toename van de **welvaart** en de **handel**
4. Groei van de veestapel => meer **mest** => meer akker- en tuinbouw mogelijk
5. Kaas wordt belangrijk **exportproduct**
6. *Dertigjarige oorlog (1618-1648)* verwoest Duitse landbouw => Republiek levert voedsel aan Duitsland

Gevolgen

1. **Investerings in landbouwgrond m.b.v. droogleggerijen (Beemster, Noord-Holland)**
2. **Nijverheid verplaatst naar het platteland: lage lonen en geen belemmeringen door gilden**
3. **Ontstaan plattelandsindustrieën (steenbakkerijen, papierindustrie)**

Noord-Hollandse meren

De Noord-Hollandse meren (Schermer, Beemster, Purmer, etc.) werden in de zeventiende eeuw drooggemalen met behulp van een zogeheten *molengang*, een aaneengesloten reeks van tientallen molens.

De Schermerpolder

Na het droogleggen van de Schermer werd de drooggevallen grond verkaveld (verdeeld in stroken landbouwgrond) en verhuurd aan boeren.

□ Keerzijde

Waarom profiteren Zuid- en Oost-Nederland niet van ontwikkelingen in Holland?

1. Tachtigjarige Oorlog wordt in deze gebieden voortgezet
 2. Gebrek aan vruchtbare gronden (zandgrond i.p.v. klei)
 3. Zuiden niet aangesloten op netwerk van waterwegen
- *Boeren in Zuid/Oost-Nederland blijven zelfvoorzienend*